

504.03:338(478)

DIMENSIUNILE DEZVOLTĂRII DURABILE ȘI MODUL DE ABORDARE ÎN SPAȚIUL RURAL

Lect. univ. Liliana GRINCIUC, UASM
lgrinciuc@gmail.com

În prezent, calitatea mediului înconjurător constituie una dintre cele mai stringente probleme globale ale omenirii, deoarece nu se raportează numai la conservarea cadrului natural, ci și la supraviețuirea speciei umane. Dezechilibrul tot mai accentuat al raportului dintre economie și mediu impulsionează la regândirea relațiilor dintre activitatea economică și mediul înconjurător, formarea conștiinței ecologice și schimbarea atitudinii față de natură. Anume, criza ecologică mondială, din 1929-1933, a constituit punctul de pornire al conceptului de dezvoltare durabilă. Ideea, care stă la baza acestui concept, constă în asigurarea unei calități mai bune a vieții pentru toți locuitorii planetei, atât pentru generația prezentă, cât și pentru generațiile viitoare, ajungând ca, în zilele noastre, dezvoltarea durabilă să reprezinte noul drum al umanității.

Cuvinte-cheie: dezvoltare durabilă, dezvoltare rurală durabilă, generație, calitate, criză ecologică, natură.

JEL: M1, O16, Q01.

Introducere

În contextul în care una din problemele actuale și stringente ale omenirii o constituie conceptul de dezvoltare masivă și protecție a mediului, prin schimbarea cursului dezvoltării întregii comunități mondiale, se impune „un alt tip de dezvoltare”, capabil să asigure, pe termen lung, creșterea economică, îmbunătățirea condițiilor de mediu și conservarea resurselor naturale – dezvoltarea durabilă. Termenul „dez-

504.03:338(478)

DIMENSIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE WAY OF APPROACH IN RURAL AREA

Univ. lecturer Liliana GRINCIUC, SAUM
lgrinciuc@gmail.com

The quality of the environment is today one of the most pressing global problems of the mankind, because it is not only about the preservation of the natural environment but also about the survival of the human species. The increasing imbalance in the relationship between the economy and the environment, urges the rethinking of the relations between the economic activity and the environment, the formation of ecological consciousness and the change of attitude towards nature. Namely the global ecological crisis of 1929-1933 was the starting point for the concept of sustainable development. The idea underlying this concept is to ensure a better quality of life for all the inhabitants of the planet, both for the present generation and for the future generation. So today, sustainable development represents the new path of humanity.

Keywords: sustainable development, sustainable rural development, generation, quality, ecological crisis, nature.

JEL: M1, O16, Q01.

Introduction

While the mankind is confronting the massive development of the environment by changing the course of development of the entire world community, “another type of development” is required that is capable of long-term economic growth, enhancing environmental conditions and preserving natural resources – sustainable development. The term “sustainable

voltare durabilă” poate fi subiectul a numeroase definiții și interpretări. De exemplu, se poate defini printr-o îmbunătățire generală a bunăstării economice și sociale a locuitorilor, a mediului instituțional și fizic, în care ei trăiesc. Dezvoltarea comunităților poate fi descrisă ca un proces în care societatea este implicată în mod activ, în scopul mobilizării tuturor inițiativelor pentru valorificarea resurselor proprii în beneficiul social și economic al societății. De foarte multe ori, noțiunea de dezvoltare se identifică frecvent cu cea de creștere, deși ele nu sunt sinonime. *Creșterea* înseamnă extinderea întregii activități economice într-un teritoriu și este măsurabilă prin numărul crescând al locurilor de muncă, prin creșterea veniturilor populației. Programele care generează aceste creșteri plasează accentul pe crearea imediată a unor locuri de muncă, în general, cu sprijin de la stat. *Dezvoltarea* are ca scop creșterea durabilă a productivității individuale, comunitare și instituționale, ceea ce poate duce la asigurarea unor venituri mai mari pentru indivizi.

Metode aplicate

În vederea realizării scopului propus, au fost utilizate următoarele metode de cercetare științifică: metoda de analiză a literaturii din domeniul cercetat, metoda comparativă, inducția și deducția, abstracția științifică etc. Metodele aplicate au permis o analiză profundă a celor mai importante reflecții și constatări privind conceptul de dezvoltare durabilă, capabil să asigure, pe termen lung, creșterea economică, îmbunătățirea condițiilor de mediu și conservarea resurselor naturale.

Rezultate obținute și discuții

Conceptul de dezvoltare durabilă, formulat la finele secolului al XX-lea, este relativ nou în literatura economică modernă, el încercând să traducă cât mai fidel termenul englez „*sustainability*”, se mai vehiculează, uneori, ce-i drept, mai rar, expresia dezvoltare sustenabilă. Definițiile dezvoltării durabile derivă, în mare măsură, de la sensul etimologic al acestei sintagme. Cuvântul „*sustainable*” provine din „*sustain*” – a susține și „*able*” – *capabil*. De

development” can be the subject of many definitions and interpretations. For example, it can be defined as a general improvement in the economic and social welfare of the inhabitants and in the institutional and physical environment in which they live. Community development can be described as a process in which the community is actively involved in mobilizing all initiatives to capitalize on its own resources for the social and economic benefit of the society. The notion of development is often identified with growth, although they are not synonymous. *Growth* means the expansion of all economic activity into a territory and is measurable by the increasing number of jobs, by increasing the income of the population. The programs that generate these increases emphasize the immediate creation of jobs, generally with state support. *Development* aims at the sustainable growth of individual, community and institutional productivity, which can lead to higher incomes for individuals.

Applied methods

In order to achieve the set objective, the following methods were used for scientific research: the method of literature analysis in the field of research, comparative method, induction and deduction, scientific abstraction etc. The applied methods allowed a deeper analysis of the most important reflections and findings about the concept of sustainable development is required that is capable of long-term economic growth, enhancing environmental conditions and preserving natural resources.

Results and discussions

The concept of sustainable development formulated at the end of the twentieth century is relatively new in modern economic literature. It was translated as closely as possible from the English term “*sustainability*”. The definitions of sustainable development derive, to a great extent, from the etymological meaning of this syntagm. The word “*sustainable*” comes from “*sustain*” and “*able*”. This is the result of two interpretations, which actually refer to “*deve-*

aici, rezultă două interpretări, care țin propriu-zis de „dezvoltare în limitele capacității de suport sau de rezistență, de sprijin etc.”:

- *Capacitate de susținere* – capacitatea resurselor naturale de a susține dezvoltarea societății omenești pe timp nelimitat, adică o utilizare durabilă a resurselor naturale.
- *Capacitate de autosusținere* – capacitatea de dezvoltare menită să asigure evoluția sistemului socio-economic uman pe o traiectorie continuă, fără a afecta existența generațiilor viitoare [8].

Bazele dezvoltării durabile au fost puse în cadrul Conferinței ONU privind Mediul Uman, de la Stockholm, în anul 1972. Încă de la mijlocul anilor 1970, Programul ONU pentru Mediu utilizează, pe larg, noțiunea de „dezvoltare fără distrugere”, iar mai târziu, cea de „ecodezvoltare”, în sensul unei dezvoltări ecologice acceptate, adică având cel mai neînsemnat impact negativ asupra mediului înconjurător. Sintagma dezvoltare durabilă a fost acceptată de toate țările lumii, având în vedere pericolul ce ne așteaptă în legătură cu agravarea situației ecologice globale, cerând implicarea fiecărui individ la soluționarea tuturor problemelor și evaluarea permanentă a impactului lor pe termen scurt și lung.

Pentru prima dată, *sintagma de dezvoltare durabilă* a fost utilizată de către premierul Norvegiei, *Gro Harlem Brundtland*, în anul 1987. Deținând calitatea de Președinte al Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare (WCED), ea a prezentat raportul „*Viitorul nostru comun*”, cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland, în care definea dezvoltarea durabilă ca fiind „*dezvoltarea care corespunde necesităților prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități*”. Ca o componentă majoră apare nevoia asigurării echității între generații [3, p.320].

Într-o formulare foarte generală și aplicabilă oricărui sistem particular, Brown L., concepe *dezvoltarea durabilă* drept „*capacita-*

lopment within the capacity to support or to resist, etc.”:

- *Support capacity* – the ability of natural resources to support the development of human society for an unlimited period, i.e. sustainable use of natural resources.
- *Self-support capacity* – the development capacity that ensures the evolution of the human socio-economic system on a continuous trajectory, without affecting the existence of future generations [8].

The foundations for the sustainable development were laid at the UN Environment Conference in Stockholm in 1972. Since the mid-1970s, the UN Environment Program has extensively used the notion of “development without destruction” and later of “eco design” which means ecologically accepted development, i.e. having the least negative impact on the environment. The syntagm of sustainable development has been accepted by all countries in the world that have been aware of the dangers that await us as the result of the worsening of the global environmental situation, requiring each individual to engage in solving all problems and continually assessing their impact in the short and long term.

For the first time, *the concept of sustainable development* was used by the Prime Minister of Norway, *Gro Harlem Brundtland* in 1987. As President of the World Environment and Development Committee (WCED), he presented the report “*Our Common Future*” as the Brundtland Report defining sustainable development as “*development that meets the needs of the present, without compromising the ability of future generations to meet their own needs*”. Its major idea is the need to ensure fairness between generations [3, p.320].

In a very general formulation applicable to any particular system, Brown L. conceives sustainable development as “*the ability of a system to maintain a well-defined level of performance over time, and, if required, to raise*

tea unui sistem de a menține un nivel bine definit de performanță în timp, și, dacă i se impune, de a ridica acest nivel prin legăturile sale cu alte sisteme, fără a-și diminua potențialul propriu pe termen lung” [1, p.86].

Autorul Câmpeanu V. și alții definesc dezvoltarea durabilă ca pe un „proces de schimbare, în care exploatarea resurselor, direcția investițiilor, orientarea dezvoltării tehnologice și schimbarea instituțională sunt coordonate atât cu nevoile din viitor, cât și cu cele din prezent” [2, p.11].

Profesorul universitar român Constantin Popescu, pe baza unei analize de fond, constată că modelul tradițional de dezvoltare, în confruntare cu marile probleme energetice și ecologice, a cedat locul noului concept de dezvoltare durabilă, care presupune „o nouă atitudine față de mediul ambiant, modificarea relațiilor dintre om și natură în sensul stabilirii unui nou parteneriat între cele două entități, a echilibrului și armoniei între ele” [4, p.169].

Autorul Vădineanu A. susține că dezvoltarea durabilă este un proces lent de schimbări, care permite folosirea pe termen lung a mediului, astfel încât dezvoltarea economică să rămână posibilă concomitent cu menținerea calității mediului la un nivel acceptabil [6].

Brown L. este de părerea că apare nevoia de a suprapune ecologia economiei cu cea a socialului și, respectiv, nevoia de a integra cerințele ecologice în evaluarea activităților economice și sociale [1].

Dezvoltarea durabilă urmărește și încearcă să găsească un cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor, în orice situație, în care se regăsește un raport de tipul om-mediu, fie că e vorba de mediul înconjurător, mediul economic sau mediul social.

Astfel, provenită din confruntarea societăților cu crizele ecologice, dezvoltarea durabilă se manifestă ca o acțiune la nivelul întregii societăți, cu includerea problematicii mediului în contextul general al societății. De aici și apare cerința majoră ca principiile ecologice ale dezvoltării durabile să fie înglobate în procesele

this level through links with other systems without undermining their own long-term potential” [1, p.86].

Câmpeanu V. and others defines sustainable development as a “process of change in which the exploitation of resources, the direction of investment, the orientation of technological development and the institutional change meet both the future needs and the present ones” [2, p.11].

Romanian University Professor Constantin Popescu, on the basis of a background analysis, states that the traditional development model, in confrontation with the great power and ecological problems, gave way to the new concept of sustainable development, which implies “a new attitude towards the environment, the relations between man and nature in order to establish a new partnership, balance and harmony between the two entities” [4, p.169].

Vădineanu A. states that sustainable development is a slow process of change that allows the long-term use of the environment, so that economic development remains possible while maintaining the quality of the environment at an acceptable level [6].

Brown L. believes that there occurs a need to overlap the ecology of the economy with that of the society and thus there occurs the need to integrate ecological requirements when assessing economic and social activities [1].

Sustainable development pursues and tries to find a stable theoretical framework for decision making process in any situation where a human-environment relation exists, whether it is an environmental, economic or social one.

Thus, originating from the confrontations of the societies with ecological crises, sustainable development can be expressed as an action at the level of the entire society, with the inclusion of environmental issues in the general context of the society. Here appears the major requirement: the ecological principles of sustainable development should be embedded in global economic and social processes within a

economice și sociale globale, în cadrul unei abordări tridimensionale a problematicei dezvoltării durabile.

three-dimensional approach to sustainable development issues.

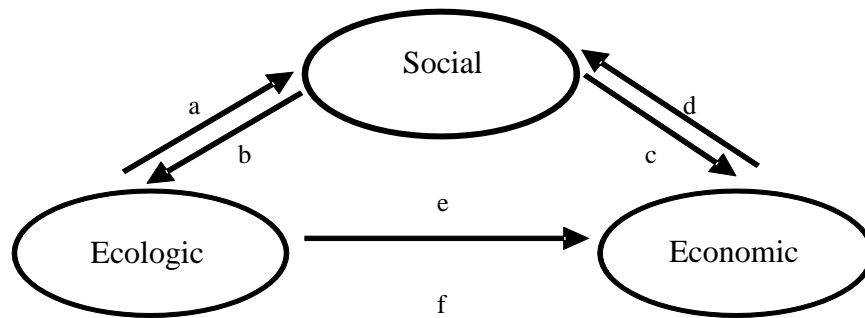

Figura 1. Dimensiunile economică, socială și ecologică și interacțiunile dintre ele/
Figure 1. Economic, social and ecological dimensions and the interactions between them

Sursa: elaborată de autor în baza [3, p.21]/ Source: elaborated by the author [3, p.21]

Legendă:

- a) pericole ce privesc sănătatea populației sau au impact asupra condițiilor de viață și de muncă;
- b) presiuni asupra resurselor mediului; acțiunile de conștientizare a cetățenilor cu privire la problemele ecologice;
- c) consumul de forță sub aspect cantitativ și calitativ;
- d) problematica distribuirii venitului; situația locurilor de muncă disponibile;
- e) implicarea problemelor de mediu în producție, cu accent pe resurse și evacuarea deșeurilor;
- f) acțiuni de natura presiunilor asupra mediului și enunțarea investițiilor în protecția mediului [3].

Dezvoltarea durabilă în plan economic presupune diversificarea economică, accesul la servicii și protecția mediului ce sunt necesare pentru asigurarea succesului și durabilității dezvoltării rurale. De asemenea, dezvoltarea rurală trebuie privită din perspectiva globală a spațiului european. Pentru a stopa declinul zonelor rurale, este nevoie de organizarea acestui spațiu, astfel încât să devină mai puțin dependent de centrele economice. Trebuie, apoi, să ne asigurăm că există piața pentru produsul nostru, să urmărim cum se modifică această piață în timp și să ne

The legend:

- a) health hazards of the population influencing living and working conditions;
- b) pressures on environmental resources; actions to raise citizens awareness of environmental issues;
- c) power consumption in quantitative and qualitative terms;
- d) the issue of income distribution; the situation of available jobs;
- e) involvement of environmental issues in production, focusing on resources and waste disposal;
- f) actions of pressures on the environment and the disclosure of investments in environmental protection [3].

Sustainable economic development requires economic diversification, access to services and environmental protection that are needed to ensure the success and sustainability of rural development. Rural development must also be seen from the global perspective of the European area. In order to stop the decline of rural areas, it is necessary to make this space less dependent on economic centers. Then we need to make sure that there is a market for our product, to track how this market changes over time and to adapt ourselves on the go to the requirements of the market. We also need to have a work team,

adaptăm din mers la cerințele pieței. Avem nevoie și de o echipă de lucru, familia sau alți membri. Înscrierea într-o asociație de profil ne-ar putea fi de folos mai ales pe segmentul informării și al desfacerii produselor.

Ca orice acțiune și activitate desfășurată, dezvoltarea în plan economic trebuie să aibă loc în condiții de rentabilitate și să acționeze pe toate căile pentru a avea exploatații ferme și viabile, deoarece agricultura este elementul determinant al dezvoltării rurale în majoritatea spațiilor rurale. Acest lucru nu înseamnă, însă, că dezvoltarea rurală se rezumă doar la dezvoltarea agriculturii. În țările cu economie în curs de dezvoltare, locul principal este deținut de agricultură.

Principiile dezvoltării durabile rurale la nivel economic:

- economie rurală prosperă, competitivă și eficientă;
- agricultura durabilă și competitivă, care să furnizeze rezerve adecvate de hrană sănătoasă și să acopere nevoile consumatorilor;
- economie diversă și dinamică, cu servicii și inițiative locale, care să creeze locuri de muncă.

În plan ecologic, principiile dezvoltării durabile a spațiului rural trebuie să fie în concordanță cu dezvoltarea în plan economic și social și să evite degradarea mediului. Principiile dezvoltării durabile în condiții ecologice sunt:

- ⇒ regenerarea resurselor naturale și păstrarea stocului lor natural la un nivel acceptabil;
- ⇒ reducerea poluării la un „nivel minim de siguranță”;
- ⇒ respectarea limitelor pentru conservarea biodiversității;
- ⇒ evitarea ireversibilității efectelor proceselor economice.

Protecția mediului constituie elementul fundamental al dezvoltării rurale durabile și trebuie să fie în concordanță cu principiile practicării unei agriculturi durabile. În prezent, marea majoritate a agricultorilor, în scopul creș-

family members or other members. Signing up into a profile association could be of benefit to us in particular in the information and product marketing segment.

Like any action and activity, economic development must be carried out in a cost-efficient way and act in all the directions in order to have firm and viable farms, as agriculture is the determinant element of rural development in most rural areas. This does not mean, however, that rural development is limited to the development of agriculture. In emerging economies, the main place is owned by agriculture.

Principles of sustainable rural development at economic level:

- a prosperous, competitive and efficient rural economy;
- sustainable and competitive agriculture providing adequate food supplies and covering consumers' needs;
- a diverse and dynamic economy with local services and initiatives to create jobs.

From the ecological point of view, the principles of sustainable rural development must be consistent with economic and social development and avoid environmental degradation. The principles of sustainable development under ecological conditions are:

- ⇒ regeneration of natural resources and preservation of their natural stock at an acceptable level;
- ⇒ compliance with the “limits for biodiversity conservation”;
- ⇒ respecting the limits for biodiversity conservation;
- ⇒ avoiding the irreversibility of economic processes effects.

Environmental protection is the fundamental element of sustainable rural development and must be consistent with the principles of sustainable agriculture. At present, the vast majority of farmers, in order to increase their productivity per hectare, use chemical fertilizers and pesticides at a certain dose. The higher the

terii productivității la hectar, utilizează îngrășăminte chimice și pesticide într-o oarecare doză. Cu cât dozele sunt mai ridicate, cu atât efectele negative asupra mediului și ecosistemelor naturale sunt mai pronunțate.

Practicarea unei agriculturi durabile are ca scop: menținerea calității solului și asigurarea unei corelații optime între cantitatea și calitatea alimentelor, sănătatea oamenilor și menținerea calității mediului înconjurător. Realizarea acestor corelații de echilibru poate fi asigurată prin practicarea unei agriculturi alternative a cărei funcție-obiectiv este determinată de restricții ecologice și de producție. Ca direcții de acțiune sunt necesare desfășurarea următoarelor activități: rotația culturilor; reciclarea resturilor de culturi și a gunoiului de grajd; folosirea îngrășămintelor chimice, a pesticidelor și a altor substanțe chimice în doze restricționate; extinderea culturilor de protecție și ameliorare a solului, inclusiv leguminoase fixatoare de azot (soia, mazărea, lucerna etc.); combaterea integrată a bolilor și dăunătorilor.

Acționând în spiritul dezvoltării rurale durabile, trebuie evitată, cu orice preț, distrugerea solului din considerente economice, care au rezultate scontate pe termen scurt, însă, pe termen mediu și lung, pot avea efecte cu implicații negative.

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural nu reprezintă numai obținerea de produse agricole de bună calitate și nepoluate, ci și asistarea procesului de prelucrare a produselor agricole în produsele alimentare, pe baza proceselor tehnologice de fabricație. În general, procesorii de materii prime urmăresc, prin realizarea proiectelor de investiții, obținerea indicatorilor de eficiență economică maximă, în scopul dezvoltării aspectului economic. Strategiile de dezvoltare durabilă îi obligă pe procesatori să-și analizeze proiectele și din punct de vedere ecologic, care conduc, de obicei, la creșterea costurilor. În concluzie, menționăm că este necesar ca activitatea economică să fie analizată și din punctul de vedere al efectelor sale în plan ecologic.

doses, the more negative the effects on the environment and the natural ecosystems are.

Sustainable agriculture aims at: maintaining soil quality and ensuring an optimal correlation between food quantity and quality, human health and maintaining the quality of the environment. The achievement of these balanced correlations can be ensured by practicing alternative agriculture whose objective function is determined by ecological and production restrictions. The following activities are needed as action directions: crop rotation; crop residues and manure recycling; the use of chemical fertilizers, pesticides and other chemicals in restricted doses; extension of protection and soil improvement crops including nitrogen-fixing legumes (soy, peas, lucerne, etc.); integrated disease and pest control.

Following the principles of sustainable rural development, soil destruction should be avoided for economic reasons, which have short-term results but in the medium and long term can have negative effects.

Sustainable development of rural space is not only about obtaining ecologic agricultural products of good quality, but also assisting the process of processing agricultural products in food products based on technological manufacturing procedures. Generally, raw material processors aim to achieve the maximum economic efficiency indicators in order to develop the economic aspect by realizing the investment projects. Sustainable development strategies force processors to analyze their projects from an environmental point of view, which usually leads to higher costs. In conclusion, we can mention that it is necessary to analyze the economic activity from the point of view of its ecological effects.

The main objective of rural development policy is to maintain rural communities in a viable state: the competitiveness of agriculture is essential but not sufficient. Economic diversification, access to services and environmental protection are necessary to ensure the success and sustainability of rural development. Rural

Principalul obiectiv al politicii de dezvoltare rurală rezidă în menținerea comunităților rurale în stare viabilă: competitivitatea agriculturii este esențială, dar nu suficientă. Diversificarea economică, accesul la servicii și protecția mediului sunt necesare pentru a asigura succesul și durabilitatea dezvoltării rurale. De asemenea, dezvoltarea rurală trebuie privită din perspectiva globală a spațiului european. În plan socio-ecologic, optimumul dezvoltării durabile poate fi asigurat prin:

- Sporirea accesibilității la măsurile ecologice prin adoptarea celor mai viabile variante, care să satisfacă în totalitate cerințele de mobilitate ale societății;
- Asigurarea transparenței tuturor măsurilor și explicitarea acestora, concomitent cu încurajarea participării publice la dezbaterile utilității, scopului și costurilor acestor acțiuni;
- Evaluarea impactului social și ecologic înainte aplicării oricărei acțiuni;
- Asigurarea unei permanente informări și educări în spiritul promovării măsurilor ecologice;
- Acordarea priorității în dezvoltarea sistemelor de transport, în favoarea celor ecologice, cu impact negativ, minim sau nul;
- Reorientarea și reorganizarea tuturor modurilor de transport în direcția măsurilor ecologice;
- Minimizarea producerii și evacuării de reziduuri, pentru fiecare fază a ciclului de viață al vehiculelor, concomitent cu reciclarea acestora;
- Stoparea degradării habitatelor, divizării ecosistemelor și a pierderilor de terenuri agricole sau cu menire socială.

Dezvoltarea durabilă în plan social constă, de fapt, asigurarea condițiilor de viață la nivelul condiției umane, pentru toate localitățile și regiunile, unde este prezentă activitatea umană. Nu toate regiunile oferă aceleași condiții de dezvoltare economico-socială.

development must also be seen from the global perspective of the European area. At the socio-ecological level, the optimum sustainable development can be ensured by:

- Enhancing accessibility to environmental measures by adopting the most viable options that fully meet the mobility requirements of the society;
- Ensuring the transparency of all measures and their explanation, while encouraging public participation in debating the usefulness, purpose and cost of these actions;
- Assessing the social and environmental impact before applying any action;
- Ensuring continuous information and education for the promotion of ecological measures;
- Giving priority to the development of environmentally friendly transport systems with negative, minimal or zero impact;
- Reorienting and reorganizing all modes of transport towards environmental measures;
- Minimizing the generation and disposal of waste for each phase of the life cycle of vehicles and their recycling;
- Stopping habitats degradation, ecosystems division and the loss of agricultural or social land.

Sustainable social development is, in fact, the provision of good living conditions for all localities and regions where human activity is present. Not all regions offer the same conditions of economic and social development.

Sustainable rural development should be understood as a logical mechanism that acts in guiding the evolution of economic and social phenomena of rural space towards individual and community development that leads to the improvement of the level of „rural well-being” and the maintenance of the balance of natural factors. Thus, the growth of rural welfare can be achieved by:

Dezvoltarea rurală durabilă trebuie înțeleasă ca un mecanism logic, care acționează în orientarea evoluției fenomenelor economico-sociale ale spațiului rural, spre o dezvoltare individuală și comunitară, menită să conducă la ameliorarea nivelului de „bunăstare rurală” și a menținerii echilibrului factorilor naturali. Astfel, creșterea bunăstării rurale se poate realiza prin:

- oprirea migrării populației de la sat la oraș, prin crearea de alternative, care să-i motiveze existența și să-i stimuleze inițiativa de acțiune pentru asigurarea celor necesare traiului;
- combaterea sărăciei;
- stimularea și diversificarea serviciilor;
- asigurarea unor condiții minime de viață pentru populația rurală, comparativ cu populația urbană;
- dreptul la o viață mai bună, la ocrotirea sănătății, educație și protecție socială.

În felul acesta, trinomul sistemic „mediu-economic-social”, *dezvoltarea durabilă* scoate în evidență interdependența componentelor și subliniază necesitatea realizării egalității și imparțialității între oamenii avansați la rangul de „cetățean universal”. Pledând pentru armonizarea dezvoltării omenirii cu protejarea naturii, experții au ajuns la un consens în soluționarea problemelor de mediu, capabil să influențeze viața sănătoasă, prosperă și stabilă pe întreaga planetă, prin normalizarea relației dintre situația economiei și bunăstarea societății [3].

Dezvoltarea rurală durabilă trebuie aplicată după principiul concentrării și diferențierii în favoarea zonelor cu cele mai mari necesități. Acest proces se bazează pe o abordare integrată, care reunește, în cadru juridic și instrumental, adaptarea și dezvoltarea agriculturii, diversificarea economică, gestiunea resurselor naturale, îmbunătățirea activităților ce țin de mediu, punerea în valoare a patrimoniului cultural și a turismului.

La elaborarea programului-cadru privind dezvoltarea rurală durabilă a unei zone, trebuie

- stopping population migration from the village to the city by creating alternatives to motivate its existence and to stimulate its initiative to ensure the necessary living;
- combating poverty;
- stimulating and diversifying services;
- ensuring minimum living conditions for the rural population as compared to the urban population;
- the right to a better life, health care, education and social protection.

Thus, in the systemic trinom “environmental-economic-social”, *sustainable development* highlights the interdependence of the components and emphasizes the need to achieve equality and impartiality among people at the “universal citizen” rank. Talking about the harmony of mankind's development with nature protection, experts have come to a consensus in solving environmental problems which is able to create healthy, prosperous and stable life on the planet by normalizing the relationship between the economy and the welfare of the society [3].

Sustainable rural development must be applied according to the principle of concentration and differentiation in favor of the areas that need it the most. This process is based on an integrated approach that brings together, within the legal and instrumental framework, adaptation and development of agriculture, economic diversification, natural resources management, improvement of environmental activities, valorification of cultural heritage and tourism.

In the elaboration of the framework program on sustainable rural development of an area, an assessment of its present socio-economic state must be made, as well as an assessment of environmental conditions that highlight the natural qualities and deficiencies produced by human intervention.

The assessment of the socio-economic state is based on the calculation of the specific

întocmită o evaluare a stării social-economice actuale, precum și o evaluare a condițiilor de mediu, care să evidențieze calitățile naturale și deficiențele produse prin intervenția omului.

Caracterizarea stării social-economice se bazează pe calculul indicatorilor specifici, care trebuie interpretați atât în cadrul general al țării căreia îi aparține teritoriul, cât și în funcție de tradițiile și nivelul local al evoluției comunității respective.

Caracterizarea condițiilor de mediu necesită evaluarea prin studii de specialitate privind cadrul natural. Sunt necesare studii climatice, care să prezinte valorile medii și valori extreme ale principalelor elemente climatice și dinamica lor în timp. Trebuie analizată calitatea naturală a solurilor, productivitatea lor și factorii limitativi, care împiedică valorificarea lor deplină. Acest studiu trebuie să ia în considerare și efectul geotehnicii și hidrogeologiei asupra solurilor. De asemenea, trebuie studiată hidrologia zonei, de suprafață și subterană cu indicarea resurselor disponibile de apă și a calității acestora etc.

Ca urmare a principiilor dezvoltării durabile propuse în Raportul Brundtland și-n Declarația de la Rio și datorită eforturilor și reușitelor în procesul de cuantificare a dezvoltării durabile, au fost elaborate seturi de indicatori, care au asigurat, pe de o parte, înțelegerea conținutului, iar pe de altă parte, măsurarea și managementul procesului de dezvoltare durabilă. Astfel, în anii 1995-1996, Comisia de Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite a elaborat, sub forma unui prim set de 134 de indicatori, axați pe patru domenii semnificative: 41 de natură socială, 23 de factură economică, 55 din domeniul mediului și 15 din sfera instituțională. Setul de indicatori a fost testat în 22 de țări. În urma testării, a fost generat, în anul 2000, un set modificat, cuprinzând 57 de indicatori, orientat, în principal, pentru măsurarea progresului diferitelor țări către dezvoltarea durabilă. În anul 2003, OCDE a elaborat Setul Central de Indicatori de Mediu destinat să măsoare progresul în domeniul dezvoltării durabile, cu accent pe monitorizarea integrării

indicatori to be interpreted both within the general framework of the country to which the territory belongs and according to the traditions and the local level of the evolution of the respective community.

The assessment of environmental conditions requires assessment through specialized studies on the natural environment. Climate studies are required to present the mean and extreme values of the main climatic elements and their dynamics over time. The natural quality of soils, their productivity and the limiting factors that prevent their full exploitation must be analyzed. This study should also take into account the effect of geotechnologies and hydrogeology on soils. Surface and underground hydrology should also be studied, indicating the available water resources and their quality, etc.

Following the principles of sustainable development proposed in the Brundtland Report and in the Rio Declaration and thanks to the efforts and achievements in the process of quantifying sustainable development, many indicators have been developed that ensured understanding of the content, on the one hand, and the measurement and management of the sustainable development procession the other hand. Thus, in 1995-1996, the United Nations Sustainable Development Committee produced a first set of 134 indicators, focusing on four significant areas: 41 in social area, 23 in economic area, 55 in environmental area, and 15 in institutional area. The set of indicators has been tested in 22 countries. As the result of the test, a modified set of 57 indicators was developed in 2000, mainly aimed at measuring the progress of different countries in sustainable development. In 2003, the OECD developed the Central Environmental Indicator Set to measure progress on sustainable development, focusing on policies monitoring the integration and conducting comparative studies on sustainable development on an international scale [5].

From the analytical perspective, the *Human Development Index* (HDI) is a specific

politicilor și efectuarea de studii comparative de dezvoltare durabilă la scară internațională [5].

Din perspectiva analitică, se evidențiază, ca indicator specific dezvoltării durabile, *Indicatorul Dezvoltării Umane* (IDU) ce cuprinde o serie de parametri sociali și economici, prin care se compară ritmul de evoluție pentru toate statele lumii.

Un alt indicator de maximă importanță în dezvoltarea durabilă este denumit *Indexul de prosperitate economică viabilă* (I.P.E.V.), care se consideră a fi cel mai cuprinzător indicator al nivelului de trai, deoarece este capabil să măsoare simultan consumul mediu și distribuția degradării mediului ambiant.

Consumul de cereale/locuitor este un indicator relevant pentru nivelul de trai din țările cu venituri mici, întrucât producția de cereale este un barometru foarte sensibil la degradarea mediului natural.

Bunăstarea națiunilor este un alt exemplu de indicator, ce arată modul în care Banca Mondială urmărește creșterea sau descreșterea capitalului și, în consecință, se poate stabili dacă țara înregistrează progres sau regres. Totuși, acest indicator reflectă mai puțin partea de degradare/protecție a mediului, deoarece se bazează, în principal, pe unități monetare.

Un indicator modern și foarte recent al dezvoltării durabile, prin care se încearcă să se depășească eventualele inconveniente ale indicatorilor mai vechi, poartă denumirea de *amprenta ecologică* și evidențiază consumul de resurse al unui individ, al unui grup sau întregii umanități. Rețeaua „The Global Footprint Network” definește amprenta ecologică a unei comunități, ca fiind „întinderea suprafețelor terestre și de apă, necesare pentru a asigura resursele consumate de oameni, precum și pentru depozitarea deșeurilor. Toate la un nivel tehnologic determinat” [7]. De fapt, acest indicator evidențiază impactul uman asupra mediului și demonstrează că individul din specia umană își lasă „amprenta existenței sale” asupra unei arii mult mai largi, decât îi este necesar și i se cuvine. Astfel, prin interpretarea acestui indicator, s-a relevat că

indicator of sustainable development, which includes a series of social and economic parameters, which compares the pace of evolution for all the world's states.

Another indicator of utmost importance in sustainable development is called the *Viable Economic Prosperity Index* (V.E.P.I), which is considered to be the most comprehensive indicator of living standards as it is capable of simultaneously measuring the average consumption and distribution of environmental degradation.

Cereals / per capita consumption is a relevant indicator for living standards in low-income countries, as cereals production is a barometer that is very sensitive to the degradation of the natural environment.

Wealth of Nations is another example of an indicator showing how the World Bank monitors the increase or decrease of capital, which determines whether the country is progressing or regressing. However, this indicator reflects less of the degradation / protection of the environment, as it is mainly based on monetary units.

A modern and very recent indicator of sustainable development that attempts to overcome any shortcomings of older indicators is called the *ecological footprint* and highlights the resource consumption of an individual, group or whole humanity. The “Global Footprint Network” defines the ecological footprint of a population as “the extent of terrestrial and water areas needed to provide resources to people and to dispose waste at a determined technological level” [7]. In fact, this indicator highlights the human impact on the environment and demonstrates that the individual of the human species leaves „the mark of his existence” over a much wider area than it is necessary and proper. Thus, by interpreting this indicator, it was shown that the biosphere was over-utilized by more than 20% during 1961-2001 [8].

Finally, we can mention that each member of the society, the government, the parliament,

biosfera a fost suprasolicitată cu peste 20%, în perioada 1961-2001 [8].

În cele din urmă, putem menționa că un rol determinant în dezvoltarea durabilă îl au, deopotrivă, fiecare membru al societății, guvernul, parlamentul, care trebuie să aibă în vedere, la luarea deciziilor privind promovarea unor acțiuni și lucrări de investiții, protecția mediului înconjurător. Este foarte important de menționat că unul din factorii ce asigură dezvoltarea durabilă a unei țări este Cadrul Regulatoriu al ei. În cazul Republicii Moldova, la baza acestui cadru regulatoriu, stă *Strategia națională de dezvoltare durabilă „Moldova 2030”*, care a fost adaptată la nivel național și are ca obiectiv principal asigurarea dezvoltării economice calitative și, implicit, reducerea sărăciei prin promovarea principiilor și obiectivelor dezvoltării durabile.

Concluzii

Dezvoltarea durabilă, având la bază principiile și obiectivele Raportului Brundtland și ale Conferinței de la Rio, a devenit un obiectiv strategic internațional adaptat la specificul fiecărei țări. În condițiile crizelor ecologice ale mediului atât la nivel global, cât și național, apare cerința majoră ca principiile ecologice ale dezvoltării durabile să fie înglobate în procesele economice și sociale, din care rezultă că dezvoltarea durabilă presupune asigurarea progresului simultan pe trei planuri: economic, social, ecologic. Datorită eforturilor și reușitelor în procesul de cuantificare a dezvoltării durabile, s-a reușit să se prefigureze indicatori bazați pe componente de mediu în evaluarea dezvoltării și capabili să stabilească, în mod sintetic, nivelul atins de țările analizate sub aspectul dezvoltării durabile.

În prezent, realizarea unui sistem integrat de indicatori întâmpină numeroase dificultăți, în sensul că impactul abordării rămâne limitat în domenii ca măsurarea sferei potențialului de influențare și monitorizare a progreselor la tema dată. Există neclarități mai ales sub aspectul metodologic, precum: obiectul măsurării, modalitatea de măsurare, limitele spațiale și orizon-

which must take into consideration environment protection when making decisions in promoting actions and works, have a decisive role in sustainable development. It is very important to note that one of the factors that ensure the sustainable development of a country is its Regulatory Framework. In the Republic of Moldova, the basis of this regulatory framework is the *National Strategy for Sustainable Development “Moldova 2030”* which has been adapted at national level and whose main objective is the assurance of the qualitative economic development and implicitly the reduction of the poverty by promoting the principles and objectives of the sustainable development.

Conclusions

Sustainable development, based on the principles and objectives of the Brundtland Report and the Rio Conference, has become an international strategic objective tailored to the specific features of each country. During the environmental ecological crisis, at both global and national scale, the major requirement is that the ecological principles of development sustainability to be embedded in economic and social processes, from which it follows that sustainable development implies ensuring simultaneous progress on three levels: economic, social, ecological. Due to efforts and achievements obtained in the process of quantifying sustainable development, environmental indicators were developed based on the environment components in the development assessment that are able to synthesize the level reached by the countries analyzed in terms of sustainable development.

Currently, the implementation of an integrated indicator system faces many difficulties, meaning that the impact of the approach remains limited in such areas as measuring the area of the influence potential and monitoring progress in the field. There are obscurities, especially in the methodological aspect, such as: the object of measurement; the way of measurement; space boundaries and time horizons; the influence of different measurement of variables on the use of

turile de timp, influența măsurării diferite a variabilelor asupra utilizării cadrelor de indicatori. Se mențin și dificultăți de natură tehnică, respectiv la utilizarea sistemului de date, mai concret, a metodelor și tehnicilor de analiză a calității datelor și, mai ales, a metodelor de colectare și procesare a datelor. Și, sub aspect instituțional, este nevoie de o regândire a politicilor de integrare a sistemelor de indicatori.

La baza dezvoltării durabile, în Republica Moldova, stă Agenda sau Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă „Moldova 2030”, al cărei obiectiv principal constă în asigurarea dezvoltării economice calitative și, implicit, reducerea sărăciei prin promovarea principiilor și obiectivelor dezvoltării durabile.

indicator frames. There are also technical difficulties, namely the data system, more specifically the availability of continuous data series, the quality of data and especially the methods of data collection and processing. And, from the institutional point of view, a rethinking of indicators systems integration policy is needed.

At the basis of the sustainable development in the Republic of Moldova lies the Agenda or the National Strategy for Sustainable Development “Moldova 2030”, whose main objective is to ensure the qualitative economic development and implicitly the poverty reduction by promoting the principles and objectives of sustainable development.

Bibliografie/ Bibliography:

1. BROWN, Lester. *Eco-economia*. București: Editura Tehnică, 2001, p.86. ISBN 0-333-68347-1.
2. CÂMPEANU, V. (coordonator). *Dimensiunea globală a dezvoltării durabile*. București: Editura Expert, 2006, p.11. ISBN 978-973-7885-53-1.
3. PETRESCU, Ion. *Introducere în managementul dezvoltării durabile: Editura Fundației „România de mâine”*. București, 2009. 320 pag. ISBN 978-973-163-390-9.
4. POPESCU, Constantin; DOBROTĂ, Niță. (coordonator). *Dezvoltarea economică durabilă. Dicționar de economie*. Editura Economică, 1999, p.169. ISBN 973-590-080-7.
5. STOICA, Maricica. *Investițiile și Dezvoltarea Durabilă*. București: Editura Universitară, 2005, 321 pag., p.18-35. ISBN 978-973-7787-24-2.
6. VĂDINEANU, A. ș.a. *Dezvoltarea durabilă: teorie și practică*. Vol.I. București: Editura Universității, 1999. ISBN: 973-35752565.

Surse online

7. https://mecc.gov.md/sites/default/files/obiectivele_de_dezvoltare_durabila.pdf (vizualizat la data de 28. 04. 2019).
8. https://www.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/Indicators_UNU_RO.pdf (vizualizat la data de 05.11.2019).